

BOLAGETS FÖRUTSÄTTNINGAR PÅ KORT OCH LÅNG SIKT – FRAMGÅNGAR OCH UTMANINGAR

Hur har bolagets verksamhet påverkats av det ekonomiska läget i omvärlden, vilka kort- och långsiktiga effekter kan identifieras så här långt?

Kortsiktiga effekter:

Den fleråriga neddragningen av anslagen från staten i kombination med att anslag från region och kommun inte längre uppräknas i enlighet med den tidigare normerade beräkningen, påverkar bolagets ekonomi negativt.

Långsiktiga effekter:

Om anslagsgivarnas nivå för uppräkning inte återgår till den tidigare normen med indexuppräkning, kommer urholkningen av grundfinansieringen för bolaget fortgå, vilket innebär långtgående konsekvenser för möjligheten att uppfylla bolagets uppdrag.

Under sista åren har den nationella kulturpolitiken dominerats av frågan om vikten av att kulturen ökar sin privata finansiering. Västerbottensteatern har sedan tidigare en breddad finansiering, och kan, liksom utredningar på nationell nivå, konstatera att detta är ett arbete som tar tid och därmed resurser från bolagets kärnverksamhet. Detta i kombination med att det finns en hög grad av osäkerhet i utfall och att fokus ofta ligger på enskilda projekt utgör en utmaning. Det är också av vikt att säkra att teaterns repertoar inte styrs av möjligheterna till finansiering.

Beskriv verksamhetsmässiga framgångar och utmaningar i verksamheten under året, samt på 3-4 års sikt.

Under året:

Västerbottensteatern arbetar under 2024-2026 utifrån en av styrelsen antagen vision och verksamhetsplan. Visionen är: *Västerbottensteatern - Sveriges bästa länsteater för modig scenkonst som berör, berikar och utmanar. För hela Västerbotten, hela Sverige och för alla.* I bolagets treårsplan finns också fyra strategiska mål med rubrikerna - Publiken; Konsten; Kontexten och Kvalitén - som utgår från ägardirektivets olika delar.

Framgångar: Aktualitet och relevans.

Västerbottensteatern har under hösten 2025 producerat tre helt nyskrivna föreställningar som under hösten turnerar i länet, vilket är en hög nivå. Föreställningen **Stygn**, som skildrar tiden under industrietableringen av Algots Nord under 1970-talet i Västerbotten, en tid som också speglar vår samtid och de utmaningar vi står inför i norra Sverige. Föreställningen fick omfattande förhandsbevakning i lokal och riksmidia och blev också väl mottagen av publiken i länet. UngHästens nya föreställning **Vad är våld?** som baseras på ett insamlingsarbete där elever i länet har bidragit med sina erfarenheter och bilder av vad de våld är. Föreställningen med pedagogiskt efterarbete, spelas i länet och planeras turnera även kommande år. Vi ser också en stor efterfrågan på UngHästens metod i hela landet.

Berättar- och musikföreställningen **När Zinat kom till bygden** skildrar 1990-talet i Västerbotten och Sverige genom Zinat Pirzadehs erfarenhet av flykt och hennes tid på flyktingförläggningen i Jörn med starka kopplingar till dagens situation.

Utmaningar

Vårens stora teaterproduktion **Vid Arken kl 8**, hade skolbarn som målgrupp. Trots ett positivt mottagande av publik och press nåddes inte beläggningsmålet, på grund av att **skolor i länet inte har tillräckliga resurser till kulturarrangemang för sina elever**. Om detta är en trend som fortgår kommer möjligheten för Västerbottensteatern att fullfölja vårt uppdrag att prioritera barn och unga att umänskligt.

Utmaningen att nå ut i hela länet är även detta år en realitet. Dels är turnéer en kostnadsdrivande verksamhet som kräver stora personalresurser från bolaget, dels är infrastrukturen i arrangörsledet i länet inte starkt vad gäller resurser och infrastruktur vilket påverkar möjligheten för dem att ta emot våra föreställningar. För att säkra framtida turnéverksamhet är det av vikt att regionen tar ett större övergripande ansvar.

Västerbottensteatern har under de sista fyra åren sina produktionslokaler och hemmascen i Sara kulturhus. Trots förändrade produktionsprocesser och en ökad flexibilitet finns en stor utmaning i att få den nyttjandegrad och flexibilitet i lokalerna som krävs för att producera och presentera våra föreställningar på ett kostnadseffektivt sätt.

Bolaget har under året genomfört ett antal rekryteringar där vi kan identifiera en utmaning i att konkurrera lönemässigt med övriga marknaden när det gäller vissa kompetenser. Vi kan också se att bristyrken inom exempelvis ljus- och ljudtekniker med teaterkompetens kvarstår.

På 3-4 års sikt:

Den gällande visionen och verksamhetsplanen kommer att vara vägledande för Västerbottensteaterns verksamhetsplanering även kommande år. I uppdragets tre fokusområden – utveckling genom egna teaterproduktioner, aktivt arbete med främjande av muntligt berättandet och verksamhet för unga i UngHästens arbete – har bolaget en stabil grund för verksamhetsutveckling. I samtliga delar är den konstnärliga kvalitén, en hög relevans och det publika mötet självklara fokus.

En modig repertoar och val av gästspel, utveckling av det främjande och pedagogiska arbetet och för att nå nya publikgrupper är avgörande. Till det kommer det viktiga arbetet att utgöra en stark kulturpolitisk röst - både regionalt och nationellt.

Under kommande år genomförs ett samarbete med Riksteatern på nationell nivå där två teaterföreställningar skapas genom samproduktion, vilket innebär att föreställningarna turnerar i hela landet. Utöver att föreställningarna når en större publik innebär samproduktion också ökad kostnadseffektivitet när två institutioner delar på produktionskostnaderna.

De ovan nämnda fyra utmaningarna - svårigheten med att komma ut och spela våra teaterföreställningar för barn i skolor när skolornas resurser är så starkt begränsade; att infrastrukturen hos arrangörer i länet är för svag; den höga kostnaden för turnéverksamhet och

svårigheten att få tillräcklig lokaltillgång i Sara kulturhus är verksamhetsmässiga utmaningar som riskerar kvarstå även på längre sikt.

Beskriv ekonomiska framgångar och utmaningar under året, samt på 3-4 års sikt

Under året:

Västerbottensteatern har under 2025 en prognos som ligger i balans gentemot budget, detta trots en lägre publiknivå än den prognostiserade för vårens barnproduktion.

UngHästens projekt med fokus på unga och psykisk hälsa, detta år med tema våld, har flera samarbetspartners som också ger en viss ekonomisk förstärkning.

Annan tidigare externfinansiering har minskat, bland annat mot bakgrund av regeltolkningar som begränsat möjligheten för sponsorer.

Bolaget har också identifierat ett investeringsbehov gällande teknik och fordon för hållbara turnéer.

Den fleråriga neddragningen av anslagen från staten i kombination med att anslag från region och kommun inte längre uppräknas i enlighet med den tidigare normerade beräkningen, påverkar bolagets ekonomi negativt.

På 3-4 års sikt:

Om anslagsgivarnas nivå för uppräkning inte återgår till den tidigare normen med indexuppräkning, kommer urholkningen av grundfinansieringen för bolaget fortgå, vilket innebär långtgående konsekvenser för möjligheten att uppfylla bolagets uppdrag.

Tillsammans med att även övriga aktörer inom skolor, studieförbund och andra organisationer påverkas negativt av bortfall av indexuppräkning och sänkningar av anslag, finns en risk att scenkonst och kultur inte kommer att kunna tillgängliggöras för länets medborgare.

Under sista åren har den nationella kulturpolitiken dominerats av frågan om vikten av att kulturen ökar sin privata finansiering. Västerbottensteatern har sedan tidigare en breddad finansiering, och kan, liksom utredningar på nationell nivå, konstatera att detta är ett arbete som tar tid och därmed resurser från bolagets kärnverksamhet. Detta i kombination med att det finns en hög grad av osäkerhet i utfall och att fokus ofta ligger på enskilda projekt utgör en utmaning

Beskriv hur bolaget arbetar med hållbarhet

Västerbottensteaterns ledningsgrupp har sedan ett antal år tillbaka fört in frågan om hållbarhet - ekologiskt, socialt och ekonomiskt - i ledningsgruppens arbete för att säkra ett långsiktigt strategiskt och kvalitetssäkrat arbetssätt.

En hållbarhetspolicy och tillhörande rutiner uppdateras årligen.

Under 2024/2025 genomfördes inom ramen för Skellefteå kommunkoncern, en omfattande analys och förberedelsearbete inför den EU-lagstiftning (CSRD) som skulle träda i kraft.

Västerbottensteatern har sedan 2024 implementerat den branschspecifika metoden Theatre Green Book. Den tar sin utgångspunkt i scenkonstens främsta styrkor - innovation, mod och kreativt tänkande – och är ett metod- och systematiskt stöd för hållbar produktion, hållbar verksamhet och hållbara scenrum och hus. Hållbarhetsmål sätts för varje produktion.

För att hållbarhet även ska vara ett perspektiv i turnéverksamheten krävs investeringar i teknik och fordon.

Beskriv hur bolaget arbetar med jämställdhet

Hur många kvinnor respektive män ingår i er styrelse?

Styrelsen har sju ordinarie ledamöter samt två arbetstagarrepresentanter. Av dessa är en man och åtta kvinnor.

Beskriv hur er verksamhet bidrar till jämställdhet tex genom specifika aktiviteter.

Inför varje idé om föreställningsproduktion eller projekt används en checklista som föregår produktionsbeslut. Checklistan syftar till att skapa reflektion över representation i produktionen, vilka berättelser/perspektiv som lyfts fram, vilka grupper som gestaltas och på vilket sätt. I checklistan är jämställdhet en central aspekt. På detta sätt är jämställdhetsanalys en pågående aktivitet i bolagets kärnverksamhet.

Genus, intersektionalitet och normkritisk analys ligger också med som stråk i de verksamhetsövergripande konstnärliga personalmöten som sker två gånger per år.

Beskriv hur jämställdhet är integrerat i era styrande dokument, mål, budget och uppföljning.

I bolagets arbetsmiljöpolicy ingår frågor om likabehandling, mångfald, jämlikhet och jämställdhet. Med utgångspunkt i policyn finns en plan för likabehandling, med åtgärder som revideras årligen. I planen framgår mål, åtgärder och arbetssätt för likabehandling. Det finns även en rutin för kränkande särbehandling och trakasserier där det framgår ansvarsfördelning och hur en enskild medarbetare kan gå till väga vid händelse som upplevts som kränkande.

Ett utvecklingsområde för bolaget är att hitta rätt verktyg för genomförande av breddad rekrytering för en större mångfald.

Omvärldsanalys. Vilka är de fem (max) prioriterade insatser i verksamheten som ledningen vill se för att möta en föränderlig omvärlds krav och förväntningar.

1. Garanti för en grundfinansiering via offentliga medel, med initial åtgärd – återgång till indexuppräknings

2. Säkra armlängds avstånd till innehållet i konst och kultur i den förda kulturpolitiken
3. Ta med kulturens och scenkonstens roll i det instabila samhällsläget (se nedan under övriga frågor)
4. Tillgängliggöra professionell scenkonst för alla barn och unga, ex genom scenkonstgaranti
5. Större ansvarstagande för infrastrukturen som krävs för turnerande verksamhet (personella, finansiella och lokalmässiga)

Övriga frågor som bolaget vill lyfta:

Frågan om kulturens roll i samhällets beredskap bör konkretiseras för att tydliggöra ansvar och förväntningar, men också identifiera värden som kulturen utgör i beredskapsarbetet. I tider av osäkerhet och kris ökar, snarare än minskar människors behov av kultur. Detta bör tas i beaktande i de olika instanser som arbetar med beredskapsfrågan och resurstilldelning till detta arbete.

Challa Gustavsson, vd Västerbottensteatern